

NAYTELMA KIRJASTO.

N^o

44

**TAUDIN
HOUREESSA**

KOLMENÄYTÖKSINEN ILVEILY

KIRJOITTI

EMIL PERTILÄ

KUSTANTAJA

YRJÖ WEILIN, HELSINKI

TAUDIN HOUREESSA

KOLMENÄYTÖKSINEN ILVEILY

ARVELIN, kolleega.

MINNA, hänen emännöitsijänä.

KIRJOITTI

ALMA HEISKANEN.

PALO, maisteri.

MARI, Heiskasen palvelustyttö.

NYM. EMIL PERTTILÄ

MÄHÖNEN, poliisi.

TOIVO, viisivuot. poika.

HELSINKI

KUSTANTAJA

YRJÖ WEILIN, HELSINKI

TAUDIN HOURESSA

KOLMENÄYTÖKSIEN ILVEITY

KIRJOTIT

EMIL PERTTILÄ

HELSINKI

OSAKEYHTIÖ WEILIN & GÖÖS AKTIEBOLAG

1907

Ensimmäinen näytös.

Näyttämö.

Arvelinin työhuone. HENKILÖT:

ARVELIN, kolleega.

MINNA, hänen emännöitsijänjä.

ALMA HEISKANEN.

PALO, maisteri.

MARI, Heiskasen palvelustyttö.

NYMAN, lääkäri.

MÄHÖNEN, poliisi.

TOIVO, viisivuot. poika.

«Kuningatar Kristiina» — oho, kuinka paksu! Se ei olekaan Arvelinin kirjoittama. — Entäs tämä sitte? Tässä on hänen käsialaansa.

— — — säälät vinkuu, veri lunta punaa. —
Sotalaulu näköjään! Osaapas se mitäkin tehdä. —
Tuossa taas paperiliuska! (Ottaa paperin käteensä, lukee.)

«Impi soma, rusohuuli.

Anna suukko mulle —

Hahaha. Kas sitä! Kuka olisi häntä huullut moko-
maks! Anna suukko — hahaha. Kenellehän se
tämän lähettää, vai heittääkö taas paperikoriin, niin-
kuin muutkin laulunsa. Hän on vähässä ajaassa muuttu-
nut niin. Ei puhu hän juuri mitään, kävelee vaan
edestakaisin murjottaen, ja jos minä sanon, möräh-
tää hän heti: «ei mitään seurustelua!» Niinkuin minä

Ensimmäinen näytös.

Näyttämö:

Arvelinin työhuone. Perällä ovi, samoin oikealla ja vasemmalla — viimeksimainittu enemmän etunäyttämöllä. Oikealla edessä kirjoituspöytä ja pari tuolia, vasemmalla taempana sohvaryhmikkö. Peräseinällä matto, jonka päällä riippuu jahtitorvi, pistooli, pyssy, tikari, patruunavyö y. m. metsästystarpeita.

MINNA

(tarkastellen kirjoituspöydällä olevia käsikirjoituksia ja papereja lukee tapaillen:)

»Kuningatar Kristiina» — oho, kuinka paksu! Se ei olekaan Arvelinin kirjoittama. — Entäs tämä sitte? Tässä on hänen käsialaansa.

»— — — säilät vinkuu, veri lunta punaa.—»

Sotalaulu näköjään! Osaapas se niitakin tehdä. — Tuossa taas paperiliuska! (Ottaa paperin käteensä, lukee:)

»Impi soma, rusohuuli,

Anna suukko mulle —»

Hahaha. Kas sitä! Kuka olisi häntä luullut mokomaksi. . . »Anna suukko» — hahaha. Kenellehän se tämän lähettää, vai heittääkö taas paperikoriin, niin kuin muutkin laulunsa. Hän on vähässä ajassa muuttunut niin. . . Ei puhu hän juuri mitään, kävelee vaan edestakaisin murjottaen, ja jos minä sanan sanon, mörähtää hän heti: »ei mitään seurustelua!» Niinkuin minä

hänen »seuransa»-kipeä olisin! On tuollaisia herroja nähty ennenkin . . . Ja jos taas siksi tulee, osaan sitä minäkin mörähdellä — ja vielä vähän muutakin! Ker-
ran jo olin vähällä antaa hänelle päin kuonoa, mutta onneksi maltoin mieleni. — Ja tuo toinen hyvä, Heiska-
sen vanhapiika! Ettei poliisikaan häntä vielä ole hul-
luinhuoneeseen vienyt. Juoksee täällä joka päivä kuin
kissa kiireimmillään . . . (*kuuntelee*). Jo tulee! (*Kii-
ruhtaa vasemmalle*).

ARVELIN

(*tulee peräovesta*).

Taas kirkas ja kaunis päivä! Sataisi ehkä, ettei
niin harmittaisi. Virkaveljeni uivat ja kalastelevat
maalla — minä vietän kesälomaani täällä kaupungissa
saadakseni muka rauhassa työskennellä! Elokuu jo on
puolessa, enkä vielä ole saanut mitään aikaan. — Ääh,
minä vallan hermostun . . . (*kävelee pari kertaa edes-
takasin*). Nimeni ei saa joutua unohduksiin! Minun
täytyy keksiä joku repäsevä aihe — ja vielä minä sen
keksinkin, vaikkakin nämä pari kuukautta olen turhaan
aivojani vaivannut. (*Huutaa*). Minna!

MINNA

(*tulee vasemmalta*).

Kas, herra maisteri onkin jo kotona! Minä kun
luulin —

ARVELIN

Ei mitään seurustelua! Eikö minua kukaan ole
käynyt kysymässä?

MINNA

Ei.

ARVELIN

Eikö neiti Heiskanenkaan?

MINNA

Ei.

ARVELIN

Hyvä. Minna saa mennä.

MINNA

(erikseen).

Nyt se komentelelee kuin sotamiestä! (Menee vasemmalle).

ARVELIN

Tuokaan ei opi puhumaan lyhyesti ja asiallisesti — yhä vaan tuppautuu seurustelemaan. (Istuu kirjoitus-pöydän ääreen). Mitä minä aioinkaan? Niin, se romaani . . . Mutta jos kyhäisinkin ensin yhteiskunnan epäkohtia paljastavan näytelmän? Tempaisisin esim. pappismiehen näyttämölle kerran yleisönkin silmään eteen syntiä tekemään — rikkomaan viidettä, kuudetta tai seitsemättä käskyä vastaan. Hengellinen sääty siitä julmistuisi — ja maallikot saisivat vettä myllyynsä, — voisipa siitä sukeutua sellainenkin riita, että se erottaisi kirkon valtiosta, mutta vähätpä siitä! Minä olisin taroitukseni saavuttanut. Nimeni tulisi piirretyksi suurilla kirjaimilla maamme historian lehdelle. Mutta onko minussa miestä sensuuntaista näytelmää luomaan? Siihen vaaditaan taitoa — ehkä enemmän vielä kuin romaanin kirjoittamiseen. — Olisinpa parikymmentä vuotta sitte tavannut jonkun Alma Heiskasen, jonkun, joka olisi minulle huomauttanut elämän katoavaisuudesta, olisin jo suuria aikaansaanut — nyt lienee jo kohta

myöhästä. Silmät ummessa, huoletonna, olen taivalta-
nut elämäni polkua — kuinka pitkälle olen ehtinyt,
mihin saapunut? Oudolle, ennenaavistamattomalle
kummulle. Kun katselen jälleleni, näen pitkän nuoruu-
teni hulluuksineen, — edessäni taas häämöittää van-
huus ja — typeryys. — Nuokin runoni osoittavat kuinka
vähän minussa on todellista — — Rasvaa! (*Huutaa*).
Minna! Minna!

MINNA

(*tulee vasemmalta*).

Mitä herra —

ARVELIN

Minna on taas nuuskinut minun papereitani!

MINNA

Hyvänen aika, enhän minä . . . Mistä herra maisteri-
sen on saanut? Minähän vaan —

ARVELIN

Ei mitään seurustelua! (*Näyttää paperia*). Tässä
on tuores rasvatahra.

MINNA

Minä tosin pyyhin pölyä . . .

ARVELIN

Kirjoituspöydältä ei Minna tarvitse koskaan pölyä
pyyhkiä.

MINNA

Vastedes saa minun puolestani karttua vaikka
kuormittain. (*Erikseen*). Ärähdäppä vielä kerta! (*Me-
nee vasemmalle*).

ARVELIN

Merkkillistä. Missä vain naiset liikkuvat, aina jättävät he likapilkkuja jälkeensä. Tuossakaan neiti Heiskasen »Kuningatar Kristiinassa» tuskin on puhdasta paikkaa! Naisista myös pitäisi minun kirjoittaa aika epistola. — Kunhan ensin saan näytelmäni valmiiksi... (Ottaa kynän). Mutta minullahan ei ole vielä aihetakaan — puhumattakaan juonesta! Ne ovat ensin keksittävät. (Pätee kynän paikoilleen). Hm... Eikä nyt äskettäinkään ole tehty minkäänlaista konnantyötä, jossa »mustakaarttilaisia» olisi ollut mukana. Pastori Rintalakin istuksii vaan kotonaan ja laskettaa tyttarelään saataviensa korkoja. — Mutta elähän huoli! Jos kuvailisin kahden voiman esim. velvollisuudentunnon ja ahneuden keskinäistä taistelua pappissydämessä ja päättäisin viimeksimainitun voitolle? Mutta sehän ei olisi-kaan mitään uutta! Ahneushan on papin sydämessi-mahtava itsevaltias ja velvollisuudentuunto taas mitää tön, viimeisilläänkituva vanhus, niin ettei kamppailusta heidän välillään voi olla puhettakaan. Joku uskottavampi tunteitten ristiriita täytyy minun keksiä. Kunpa mielikuvitukseni olisi yhtä vilkas ja ajatukseni voisivat liidellä yhtä nopeasti ja kauvas kuin neiti Heiskasenkin —

PALO

PALO

(tulee peräovesta).

Terve, mieheen! Aina vaan työn ääressä. Mitä sinä oikein kirjoittelet? Kunhan ei sinuun vaan olisi tarttunut neiti Heiskasen tauti?

ARVELIN

Mikä tauti? Mikä häntä sitte vaivaa?

PALO

Tiedät kai sinä sen itsekin — ääretön kunnianhimo, joka ennen pitkää saattaa hänet niin henkiseen kuin aineelliseenkin vararikkoon. Hänen hermonsensa ovat jo vallan pilalla ja perinnöstäänkin lienee jo suurin osa kulunut paperiin ja musteeseen.

ARVELIN

Liian synkät värit, veli hyvä! En minä ainakaan ole hänessä huomannut mitään erityisempiä mainitsemasi taudin oireita.

PALO

(osottaen kirjoituspöydälle).

Mikäs tuo on? Eikö se ole hänen käsikirjoituksensa?

ARVELIN

Hänenhän se on — hän toi sen tarkastettavakseni — mutta ei se kelpaa sairaudentodistukseksi. Naiskirjailijoitahan on paljon. Ja mitä heidän kykyihinsä tulee, ei neiti Heiskanen — ainakaan minun mielestäni — jää heistä paljoa järeälle. Hänellä on jaloja aatteita.

PALO

Huomaan, että käsityksemme kirjallisuudesta ovat vallan erilaiset — ja samaa pelkään mitä noihin neiti Heiskanen »jaloihin aatteisiinkin» tulee. Minun mielestäni tekisit sinä viisaimmin, jos antaisi hänen yksinään »aatteitaan» hautoa. Jos sinä rupeat häntä suosimaan, ajaa hän ne hassutuksensa vielä sinunkin kalloosi.

ARVELIN

Puheestasi kuuluu, ettet häntä tarkemmin tunne. Hän harkitsee elämää vakavammalta kannalta kuin me

jokapäiväiset ihmiset. Hänen hartain halunsa on hyödyttää ihmiskuntaa.

PALO

Noilla roskaromaaneillaanko? Usko minua, kaikki nuo hänen kauniit puheensa ovat vaan hänen kunnianhimensa eksyttäviä verhoja.

ARVELIN

Ei hän ole niin kunnianhimoinen kuin sinä luulet — päinvastoin jutteli hän kerran, että jos hän onnistuisi aikaansaamaan jotain merkitsevämpää, jotain, josta ihmiset häntä ylistäisivät, ei hänestä tulisi ylpeätä — päinvastoin olisi hän nöyrää nöyrempi.

PALO

Kuinka lämpimästi sinä häntä puolustat! Paha merkki! Olet jo kai ruvennut paperiakin haaskaamaan?

ARVELIN

E- enhän minä . . .

PALO

No jos et vielä ole ruvennut, niin kohta sinä rupeet. Onnea vaan! — Mutta minulla on tällä kertaa vähän aikaa, puhelkaamme toiste näistä asioista. — Kuulehan, veli hyvä, etkö lainaisi minulle kymppiä?

ARVELIN

Kernaasti. (Ottaa setelin kukkarostaan ja antaa sen Palolle).

PAALO

Kiitos. (*Pistää setelin taskuunsa*). Me aioimme tehdä huviretken Salosaareen. — Tosiaankin! etkö tule mukaan? Siellä on tänään isot kemut.

ARVELIN

Mitkä kemut ne ovat?

PAALO

Nuoren tohtorin syntymäpäivät.

ARVELIN

Tohtorin? Joko se Arvi on tohtori?

PAALO

Jo — aikoja sitte! Etkö ole lukenut sanomalehdistä?

ARVELIN

Eihän niihin ole tullut vilaistuksikaan... Ei näes ole ollut oikein aikaa.

PAALO

Mitä sinä sitte olet tehnyt?

ARVELIN

Enhän minä oikein tiedä itseään — yhtä ja toista han tässä olen hommaillut.

PAALO

Niin, Arvista tuli tohtori koko pian. Hyvä hänellä on pääkin. 27 vuotiaana jo — lakitieteen tohtori!

ARVELIN

Nero hän on, sen minäkin myönnän.

PALO

Palokunnan seitsikko on tilattu sinne soittelemaan.

— Me lähdemme samalla höyryveneellä. — »Ainolla.»

Rautiainen pitää puheen päivänsankarille ja minua on pyydetty puhumaan sankarin isälle. — Tule mukaan, saat kuulla mainion puheeni. — Niin niin, elä irvistele ollenkaan! Osaan minäkin puheita pitää — vai eikö ukko mielestäsi puhetta ansaitse? Ei isääkään koskaan unohdeta, kun pojasta kuuluisa mies tulee.

ARVELIN

Niin — hm . . . Niin, niinhän se on.

PALO

Lähdetkö?

ARVELIN

Ei, en minä nyt — sitte toiste joskus . . .

PALO

No, terve sittel! (*Menee peräovesta*).

ARVELIN

Hm . . . »Ei isääkään koskaan unohdeta, kun pojasta kuuluisa mies tulee!» (*Kävelee pari kertaa edestakaisin*).

Niin se on! Jos luen kuuluisan miehen elämäkertaa, puhutaan siinä aina ensiksi hänen isästään. — Jos minä olisin kuuluisa mies, ei isävainajanikaan nimi joutuisi unohduksiin. (*Ottaa muutaman askeleen*). Mutta jos

minulla olisi kuuluisa poika . . . Hm . . . (*Sytyttää paperossin, jota ahnaasti poltellen kävelee kiivaasti edestakaisin, väliin pysähtyen puhumaan*). Sekin olisi yksi keino! Ehkä kaikista helpoin. Eipäs juotunut ennen mieleeni. Totta tosiaan . . . (*Heittää pois paperossin, sytyttää uuden ja jatkaa kävelyään*). Mitähän neiti Heiskanen sanoo . . . Lempo tiesi, kuta enemmän asiaa ajattelen sen luonnollisemmaksi se tuntuu. Minulla olisi sitäpaitsi varojakin, millä koulututtaa . . . Kirjailijaksi ei minusta kumminkaan taida olla — eikä olekaan. (*Sytyttää kolmannen paperossin*). Kun olisi joku todellinen ystävä, jonka kanssa voisi vapaasti keskustella peittelemättä mitään, ja joka vähän ymmärtäisi, eikä heti rupeaisi pilkkaamaan. Tuo Palo on hyvä poika, mutta niin hilpeä ja kokematon, — neiti Heiskaselle taas kyllä voin puhua suuni puhtaaksi, mutta hänelläkin on itsellään niin paljon kaikellaista ajattelemista, ettei hän koskaan minun mielipiteisiini ehdi perinpohjaisemmin tutustua — vai eikö hän niistä välittänekkään. — Palo tulee minun saada uskotukseni. Minä avaan ensin hänen silmänsä. Annan lukea sen neiti Heiskasen kirjeen. — Missä se taas onkaan (*Etsii pöytälaatikosta kirjeen, josta lukee:*) » — — — Minusta ovat kaikki ihmiset, jotka eivät voi jättää minikäänlaista pysyväistä muistoa jälkeensä, kuin eläimiä. He elävät, kuolevat ja unohtuvat iäksi. Heidät kun hautaan lasketaan, vajoovat he jäljettömiin sinne saven ja hiekan sekaan. Seuraava sukupolvi ei heistä enää mitään tiedä. — Toisin on esim. kirjailijan laita. Kuoltuaankin elää hän teoksissaan yhä: neuvo, lohduttaa, ilahuttaa kymmeniä, satoja vieläpä tuhansiakin sukupolvia. Oletteko huomannut, kun luette jotain teosta, tuntuu Teistä aivan kuin sen tekijä istuisi vieressänne ja tarinoisi, vaikka hänen luunsa jo ehkä satoja vuosia sitte ovat maaksi maatuneet? — — ». Saadaanpa nähdä, eikö tämä pane Paloakin vähän ajattelemaan . . .

(*Kuulee askeleita eteisestä*). Tulee taas joku . . . (*Pistää kirjeen taskuunsa*).

A L M A

(*tulee peräovesta*).

Herra maisteri — päivää ensinkin —

A R V E L I N

Tekö olittekin —

A L M A

Oletteko lukenut eilisestä lehdestä arvostelua Hilda Honkasen »Lemmentarinasta?» Mikä hävyttömyys — ilkeys! Minun hermoni eivät enää kestä . . . Ooh, minä tulen hulluksi.

A R V E L I N

Ei, en minä ole lukenut. Mitä siitä sanotaan?

A L M A

Oh, siitä sanotaan niin paljon. — Se arvostelu ei ole enää kehumista, se on ylistystä — ylistyslaulu alusta loppuun. — Sellaisia sanoja kuin »ensiluokan nero», »uusi entisiä kirkkaampi tähti» vilisee siinä tuhkatiheään. Tämä on kauheata! Mikä meidät perii, kun tuollaisia »tähtiä» alkaa ilmestyä vähän ajan takaa?

A R V E L I N

Hm . . .

A L M A

Sanomalehtien ei pitäisi ottaa vastaan mokomia arvosteluja.

ARVELIN

Ehkä se arvostelu on paikallaan. Oletteko lukenut tuon teoksen?

ALMA

Lukenut! Niinkuin minulla olisi aikaa lukea toisten teoksia. Minun aikanihan menee omieni kirjottamiseen. — Tuskin sanomalehteäkään ehdin tarkastaa...

ARVELIN

Täytyy ostaa se kirja niin että omin silmin näkee minkälainen se on. Lukemalla teoksia ja arvosteluja voi myös jotakuinkin arvata omain tekeleittensä kohtalon, jos niitä joskus mieli julaista. — Minä ainakaan tuskin tulen sitä koskaan tekemään, sillä ei minusta taida olla kirjailijaksi.

ALMA

Mutta minusta on. Minä en niin vähällä heitäkään. Ja vielä se päivä valkenee, kun minunkin teoksistani kirjoitetaan yhtä hyviä ja parempiakin arvosteluja kuin tuon Hilda Honkasen »Lemmentarinasta.»

ARVELIN

Toivokaamme sen pian tapahtuvan.

ALMA

Toivokaamme, toivokaamme! Eikö teillä ole mitään muuta minulle lohdutukseksi sanottavaa! Ottasitte kynän käteenne ja kirjottaisitte tuolle Hilda Honkaselle hävyttömän kirjeen — sellaisen, että hän sen luetuinaan syöksyisi koskeen.

Tehän olette julma!

ARVELIN
A L M A

Minä vihaan häntä. Mitä hänen tarvitsi ruveta kirjottelemaan — olisi ennen opetellut puuroa keittämään.

ARVELIN

Nyt en teitä ollenkaan ymmärrä. Eilen vielä sanoitte te, että jokaisen velvollisuus on kantaa lahjansa isänsämaahan alttarille —

A L M A

Niin onkin, mutta heidän lahjansa eivät saa olla suurempia kuin minun — se tahtoo sanoa . . .

ARVELIN

Te olette kateellinen.

A L M A

Sen käsityksen te minusta voittekin saada. Te olette pikkusielu ettekä tietysti voi käsittää niitä ristiriitaisia tunteita, jotka myllertävät suurissa sieluissa. Jos teillä on lapsi, jota hellästi rakastatte, ja joku antaa lapsellenne kallisarvoisen lahjan, te tietysti iloitsette siitä, että lapsenne on lahjan saanut, mutta lahjanantajana olette te valmis iskemään kuoliaaksi — ja minkätähden? Sentähden, ettette itse voinut silmäterällemme sellaista lahjaa hankkia, ja että tuo sama lahja paljastaa koko maailmalle teidän köyhyyytenne, saattaen ihmiset teitä säälimään. Niin, niin, elköö tekeytykö noin tuhmannäköiseksi, te ymmärrätte kyllä, mitä minä tarkoitan,

mutta te ette tahdo ymmärtää. Te tahdotte vaan minua kiusata.

ARVELIN

E- enhän minä — hyvänen aika . . .

ALMA

Te olette luopunut mielipiteistänne, jättänyt kirjoittamisenkin. Senkö verran teillä olikin innostusta?

ARVELIN

Intoa kyllä riittäisi, mutta taito puuttuu.

ALMA

Taidon kyllä voi saavuttaa, kun vaan intoa riittää.

ARVELIN

Ehkä ajanpitkään. — Mutta näin meidän kesken puhuttuna, minä olen keksinyt erään toisen keinon.

ALMA

Toisen keinon? Minkä? Sanokaa vaan parilla sanalla, minä kyllä käsitän.

ARVELIN

Jos minulla on kuuluisa poika, lankeaa osa hänen kunniastaan minulle.

ALMA

Entäs minä?

ARVELIN

Jos teillä on kuuluisa poika —

A L M A

Niin niin, nyt minä ymmärrän.

A R V E L I N

Hänen elämäkertansa kirjottaja mainitsee tietysti ensiksi —

A L M A

(Niin niin, kyllä minä käsitan . . . Todella yksi keino! (Ajateltuaan hetkisen). Herra maisteri, me olemme siksi vanhoja tuttuja — ettekö voisi kutsua minua Almaksi? (Ojentaa kätensä).

A R V E L I N

(tarttuen Alman käteen).

Kernaasti — minun nimeni on Nestor.

A L M A

Kiitos! — Sinun keksintösi, en tiedä — se tuntuu niin houkuttelevalta . . . Sinä olet nero! Minä en noin yksinkertaista keinoa olisi tullut ajatelleeksikaan.

A R V E L I N

Sattumaltahan se minunkin päähäni pälkähti. Ajatella yksinkertaisesti ei ole niinkään helppoa. Minulle on monasti sattunut, että koko yön olen ajatellut jotain asiaa ja aamulla vasta hoksannut, ettei siinä mitään ajatteleamista ollutkaan.

A L M A

(ajatuksissaan).

Kunhan tämä vaan ei olisi utukuva, joka pienimmästäkin tuulenhenkäyksestä häviää. — Asiaa tulee

ajatella joka taholta. — Minä menen kotiin yksinäisyydessä harkitsemaan . . . Minä tulen kohta takaisin. — Terve siksi, rakas Nestor! (*Poistuu peräovesta*).

ARVELIN

Terve tuloa! — Häinkin mielistyi keksintööni! Ja oivahan se onkin! Palon mielipidettä voisin vielä kysyä — mutta mitäpä minä hänen tai muittenkaan mielipiteistä! Johan olen siksi iäkäs, että tulen neuvoittakin toimeen. Ei muuta kuin aatetta toteuttamaan! Olenhan minä kasvatusopillisia teoksia tutkinut ja kykenen kyllä pojastani miehen kasvattamaan. Perimmöllisyys tosin merkitsee paljon ja voi usein tyhjäksi tehdä kaikki opetukset ja neuvot, mutta enhän minä sentään suurempi syntinen ole kuin muutkaan ikäisen miehet — ja äidistähän se sitäpaitsi enemmän riippuu. — Hm — äidistä — niin . . . Sehän minun ensiksi pitäisi hankkia. Siksi ei joka naikkonen kelpaakaan. Äidin tulee olla terveen, siveän, lapsirakkaan — ja kaikin puolin kunnon ihmisen. Sellaisia naisia tuskin on olemassakaan — en minä ainakaan tunne. — Mutta maltahan — Minna! Hän luullakseni täyttää kaikki ehdot. Lapsirakas on hän ainakin, sen olen huomannut. Kun hän kadullakin näkee pienokaisen, rientää hän heti sen luokse, pyyhkii sen nenää, puhelee . . . Niin mutta tuo nenänpyyhkiminen on tainnut tulla hänelle pahaksi tavaksi, jos totta on mitä kaupungilla kerrotaan. Kohtahan se nähdään! (*Huutaa*). Minna!

MINNA

(*tulee vasemmalla, erikseen*).

Mitähän se nyt —?

ARVELIN

Minä odotan erästä pientä poikaa — eikö hän ole tullut sinne keittiöön?

— jaa'ah! Kuka MINNAA — Parempaa äitiä en

Ei, ei siellä ketään ole.

ARVELIN

Sitte tulee hän aivan kohta.

MINNAA

Jaha. (Ottaa nenäliinan taskustaan).

ARVELIN

(erikseen).

Jo, jo veti nenäliinan taskustaan! (Ääneen). Minna panee nenäliinan taskuunsa ja muistaa tästälähin antaa lasten nenien olla rauhassa. Kaupungilla kertovat, että Minna kerran viime talvena tuppautui puhdistamaan laiskaläksyläistenkin, kolmannen luokan oppilaitten, neniä?

MINNAA

Se nähkääs herra maisteri on jo niin veressä. Pappilassa, jossa minä palvelin seitsemän vuotta, oli kolme-toista lasta ja rouva oli hirveän kiukkuinen jos lasten nenät olivat likasia. —

ARVELIN

Ei mitään seurustelua! Minna muistaa vastedes mitä minä sainoin. — Sitte toinen kysymys! Kuinka on Minna elänyt nuoruutensa päivinä? Minä tarkoitan jos Minna on viettänyt arveluttavaa — se tahtoo sanoa — epäsäännöllistä ja huikentelevaa elämää kisällien tahi sotilaitten kanssa?

MINNAA

Mitä herra nyt

ARVELIN

Ei Minnan tarvitse pahastua, minä vaan muutoin kysyn. Paljonhan niitä on, jotka nuorina ovat eläneet hurjasti — silloin tällöin kompastuneet ja saaneet vammoja . . . Minnahan hyvin tietää, että viettelyksiä väjyy joka haaralla. —

MINNA

Mutta minä en ole kompastunut koskaan, enkä saanut vammojakaan. Minä olen viaton ja puhdas kuin kapalolapsi.

ARVELIN

Se on oikein. Niin tulee ihmisen aina elääkin. Minna voi mennä.

MINNA

Jos se poika tulee, tuonko minä sen tänne?

ARVELIN

Minä luulen, ettei hän tulekaan — ja mitäpä hänellä olisikaan täällä tekemistä.

MINNA

(erikseen).

Kukahen minua on parjannut? (Menee vasemmalle).

ARVELIN

Hän tuntuu olevan kelpo ihminen. (Sytyttää paperossin). Ja eihän ole niin rumakaan. — Tosin pyrkii hän lavertelemaan vähän liiaksi, mutta sehän on kaikkien naisten tapa. — »Viaton ja puhdas kuin kapalolapsi»

— jaa'ah! Kuka olisi uskonut. — Parempaa äitiä en pojalleni osaa toivoakaan. (*Sylyttää uuden paperossin*). Mitähän jos tekisin hänelle ehdotuksen se tahtoo sanoa — kosisin? Hirveätä on tosin astua avioliittoon näin yht'äkkiä valmistautumatta, mutta eihän tässä muukaan auta. Onhan se sitäpaitsi jokaisen velvollisuus, jos katsoo asiaa maailmanjärjestyksen kannalta. (*Sylyttää kolmannen paperossin*). Vanhat pojat elävät tavallaan kuin käet — nekään eivät välitä perhe-elämästä ja kodista — munivat vaan vieraisiin pesiin. (*Heittäen paperossin*). Käyköön kuinka tahansa, voinhan häneltä kysyä! Eihän tässä silti vielä ole pakko naimisiin mennä. (*Puoliääneen*). Minna! (*Kuuntelee*). Ei tainnut kuulla. (*Kovemmin*). Minna!

MINNA

(*tulee vasemmalta*).

ARVELIN

Minä vaan tahdoin äskeisten kysymysteni johdosta — se tahtoo sanoa — asiaa harkittuani olen tullut siihen johtopäätökseen, että — kuinka sanoisin — mitä maksaa lampaanliha nykyään?

MINNA

Etupuoli 85 ja takapuoli 90 penniä.

ARVELIN

Vai niin, jaha — se on tietysti kilolta . . . Hm — eri hinnat vielä . . .

MINNA

Ainahan takapuoli on kalliimpaa, olkoon elukka mikä tahansa.

— jaa! Kuka on Arvelin? —
 Niin niin, aivan oikein. — Jaha. — Hyvä, hyvä.

MINNA
 (erikseen). Onhan se.

Mitä hänellä oikein on mielessä? (Mence vasemmalle).

ARVELIN

Hitto vieköön, kosminen ei ole niinkään helppo! Sitä paitsi kun oikein ajattelee, on avioliitto pirullinen ansa, josta ei hevillä irti pääsekään. Kuinka kevytmielisesti monetkin nuoret menevät naimisiin, vähääkään ajattelematta seurauksia. — Hm — seurauksia! — Mitä seurauksia? Jos minä olisin naimisissa tuon Minnan kanssa, niin samalla tavallahan me elelisimme kuin tähänkin saakka — ero vaan olisi että (näyttäen kädellään) tuollainen pieni ihmisalku juoksentelisi tässä edestakaisin . . . Kun se tuo Minna älyäisi asian ilman pitkittä puheita. — Uuusi yritys! (Huutaa). Minna!!

MINNA

(tulee vasemmalta; erikseen).

Hyvänen aika, kuin juoksuttaa!

ARVELIN (Mence vasemmalle).

Minä — niin . . . Hm . . . Minna on kai sattunut kuulemaan, että jo hämärässä muinaisuudessa eräs kuuluisa sotasankari sanoi: parempi on naida kuin palaa. —

MINNA

Sehän seisoo pienessä katkismuksessa.

ARVELIN

Jaha, vai niin. Se on hyvä, että ovat painattaneet sen katkismukseenkin, sillä se on viisas neuvo. Kun minäkin sitä lähemmin ajattelen, näyttää minusta hyvin luonnolliselta, että ihmisen ei ole hyvä yksin olla — tässä tapauksessa: minun ei ole hyvä yksin olla, ja sen tähden juuri aioin minä kysyä, josko — josko — kahvi on valmista?

MINNA

Tahtooko herra kahvia? (*Erikseen*). Se raukka onkin naimakipeä!

ARVELIN

Niin, jos Minna kiehauttaisi.

MINNA

Se joutuu kohta! (*Erikseen*). Ottaakohan tuo onneton sen Heiskasen vanhanpiian? (*Menee vasemmalle*).

ARVELIN

Perhanan perhana! Ei tule mistään mitään. Parasta annan palttua koko naimahommalle. — Mutta eihän minusta ole kirjailijaksikaan. — Tämä kumminkin olisi varmempi keino . . . Vähällä olin jo kosasta, kun yht'äkkiä juolahti mieleeni että, jos se hyppää kaulaani ja alkaa suudella. Naisilla kuuluu olevan sellainen tapa. Miten ne kaikki nuo kujeensa keksivätkin. — Tosin ei Minna enää ole nuori, mutta minä luulen, että hän on yhtä tulinen jos ei tulisempikin, sillä kuta alhaisemmalla sivistyskannalla ihminen on, sitä enemmän on hän intohimojensa vallassa. (*Kävelee kiivaasti edestakasin*). Näin ei asiaa sovi jättää. Minna arvasi jo

kai puheestani mistä on kysymys — ja jos en ratkasevaa sanaa sano, pitää hän minua raukkana. Minä en enää pidä hänelle minkäänlaista puhetta — sanon suoraan . . . Niin juuri, kysyn josko hän minusta huolii tahi ei. — Pelko pois! (*Käy pöydän taakse*). Parasta varmuuden vuoksi, asetun tänne pöydän taakse. Ei suinkaan hän tuon pöydän yli loikkaa. — Minä en tahdo häntä suudella — en ainakaan nyt vielä . . . (*Huutaa*) Minna!

MINNA

(*tulee vasemmalta, erikseen*).

Nyt minä jo suutun! (*Ääneen*). Kahvi joutuu kohta.

ARVELIN

Minä — minä olen aikonut mennä naimisiin — se tahtoo sanoa — ottaa Minnan vaimokseni, jos Minna suostuu.

MINNA

Minutko?

ARVELIN

Niin juuri. Suostuuko Minna?

MINNA

Minut? Minäkö . . . No jo toki! Vielä kysyy . . . Rakas herra — rakas Arvelin . . . (*Ojentaen käsivartensa astuu Arvelinia kohti*). Nyt minun täytyy teitä syleillä.

ARVELIN

(*Käy kiertäen pöydän ympäri sen mukaan kuin Minna lähestyy*). Ei ei, ei se ole tarpeen . . .

MINNA

Kyllä vaan! (*Tavottaa Arvelinia*).

ARVELIN

(*erikseen*).

Arvasinhan! (*Töytää peräovesta ulos*).

MINNA

Kuinka kaino hän on! — Voi sentään . . . Morsian! Minä olen morsian! Morsian! En osannut aavistaaakaan . . . Voi sitä rakasta Arvelinia! Mihin hän nyt meni? — Kuinka kauan lieneekin jo minua rakastanut. Voi tätä iloa! Hän on niin rikaskin vielä . . . Toteen kävi mustalaisakan ennustus. — Ja minä kun luulin, että hän ottaisi tuon Heiskasen vanhanpiian! Mitähän ihmiset sanovat, kun saavat tietää? — Kun nyt juoksi pois . . . Ei suinkaan hän niin tuhma ollut, että meni Heiskaselle? Silloin olisi kaikki hukassa. Voi, etten älynnyt häntä varoittaa. Sinne hän varmaankin meni. (*Kuuntelee*). Ei mennytäkään! Takaisin tulee! (*Asettuu peräoven pieleen*). Nyt et pääsekään karkuun!

ALMA

(*tulee peräovesta*).

MINNA

(*hyppää Alman kaulaan. Molemmat pelästyvät ja parkasevat*).

ALMA

Mi — mitä te —

kai puheestani mistä on MINNA ja jos en ratkasevaa

Suokaa anteeksi, minä en tiedä . . . minä luulin —
niin minä luulin teitä — Pelkosen juoksupojaksi . . .

— Pelko pois! (Käy! Parasta varmuu-

A I, M A

Minä oikein pelästyin . . . Niin varomaton — vanha
ihminen! Eikö maisteri olekaan kotona?

MINNA

Ei, eihän ole, — eikähän niin pian tulekaan.

Minä olen morsian! Morsian! Hän osannut baavista-

A I, M A

Mihin hän sitte meni?

Kävi mustalaiskän erästä kuu lunin,

MINNA

Hän meni — en minä oikein tiedä (*Keittiöstä kuuluu
sihinaa*). Nyt se kahvikin juoksee hellalle! (*Rientää
vasemmalle*).

Heikkaselle? Silloin olisi kaikki hukassa. Voi, etten

A I, M A

Sehän on harakka! Vanhoilla päivillään rupeaa
ahdistelemaan viatonta puotipoikaa! (*Menee vasem-
manp. ovelle*). Sanokaa maisterille, että kävin häntä
tapaamassa ja että tänään ehkä vielä tulen uudelleen.

MINNA

Minut? Minäkö (*tulee vasemmalta*). Vielä kysyy.

Neidin ei pidä sanoman maisterille mitään tästä
tapauksesta — minua hävettää niin . . .

A I, M A

Minulla on muutakin ajateltavaa kuin mokomia
tuhmuuksia. (*Menee peräovesta*).

Eihän Minna vaan MINNAA kertonut, että me
 Kylläpä olin tosiaankin varomaton. — Hyvä toki,
 etten suudellut mokomata hompsaa. Niin ylpeäkin
 vielä! (*Matkien*). »On minulla muutakin ajateltavaa,
 kuin tuhmuuksia!» Kuipa miehet hänestä välittäisi-
 vät, nähtäisiin eikö hänkin ajattelisi »tuhmuuksia?»
 Minä luulen hän ei muuta tekisikään. — Ryökkinä muka!
 Etpäs saanut Arvelinia. — Miehet eivät olekaan niin
 yksinkertaisia kuin luulet. — Pitkän nenän sait! (*Kuu-
 lee eteisestä askelia*). Nyt se on Arvelin! (*Juoksee perä-
 oven pieleen*).

Parasta on ALMA (pää) sellainen ihminen —
 (tulee takaisin peräovesta).
 Vappukin kertoi MINNAA pelottaa menemä-
 (hyppää taas hänen käulaansa. Molemmat pelästyvät
 — taas ja pakenevat).
 Esirippu.

Toinen näytös.

Näyttämö sama.

ARVELIN

(*Mittailee oikeanpuoleista seinää*). Hm... Hiton
 paperikori...

MINNAA

(*Tulee vasemmalta siistimmässä, hieman hassunkuri-
 sessa puvussa*). Onko se tiellä?

ARVELIN

Se on ja ei. Kun tuo ovi olisi vähän tuonnempänä — nyt ei siihen mahdu mitään.

MINNA

Mitä Arvelin tahtois siihen asettaa?

ARVELIN

Sängyn — se tahtoo sanoa — lapsensängyn.

MINNA

(kainosti hymyillen).

No eihän sillä vielä kiirettä ole.

ARVELIN

Hyvähän se on ajoissa pitää huoli kaikesta. — Tuo paperikorikin on paikallaan, sitä ei sovi siirtää mihinkäänpäin. — Sänky taas ei mahdu oven ja paperikorin väliin. Hm . . . Ei lastakaan kernaasti paperikoriin — mitä minä nyt puhun . . .

MINNA

Onhan niitä parempiakin paikkoja — sänkykamarissa vaikka . . .

ARVELIN

Ei, ei tämä on parain paikka. Kun lapsi makaa tuossa, näkee hän aina kirjutuspöydän ja tottuu siihen niin, että varttuneempanakin sitä kaipaa. Siitä taas johtuu, että hän rupeaa harrastamaan kirjallisia töitä . . . Ne ne mainetta luovat! Tuo paperikori vaan on esteenä . . . Noh, ehkä tässä vielä neuvo keksitään. —

Eihän Minna vaan ole kenellekään kertonut, että me menemme naimisiin?

MINNA

Ei, en minä ainakaan, jos ei Arvelin itse ole jutellut — esimerkiksi Heiskasen ryökkynälle?

ARVELIN

En minä ole hänelle vielä mitään puhunut.

MINNA

Parasta onkin, sillä hän on sellainen ihminen — kuka häntä oikein tietää, mikä hän on. Minusta ainakin hän näyttää vähän hassahtavalta ja Petterssonin Vappukin kertoi, että häntä oikein pelottaa mennä Heiskaselle asialle — voipi näet sattua, että neiti on yksinään kotona . . . Niin, ja mitäs se kalakauppias kertoi! —

ARVELIN

Ei mitään seur . . . tuota minä tarkoitan — minulla on nälkä.

MINNA

Minä laitan tänään illallisen aikasempaan . . .

ARVELIN

Niin, jos Minna vaikka heti rupeaa touhuun.

MINNA

Kyllä minä — aivan kernaasti. Ei Arvelinia nälässä pidetä. (*Menee vasemmalle.*)

ARVELIN

Hyi, tuollaista lörppöä! Mutta minun täytyy kai kärsiä — onhan hän tulevan poikani imettäjä — ja äitikin. Ja ehkä hän ajanpitkään jättää tuon pahan tapansa, kun silloin tällöin huomautan.

A L M A

(tulee peräovesta).

Terve, rakas Nestor! Sepä hauskaa, että tapasin sinut kotona. Tiedätkö, minä olen koko yön ajatellut sinun keksintöäsi — ja kuta enemmän minä sitä ajattelin, sitä enemmän se minua miellytti. En saanut unta silmiini lainkaan. Tulin ajatelleeksi avioelämääkin — silläkin näes on hauskat puolensa . . .

ARVELIN

Niin minäkin luulen.

A L M A

Ei meidän silti pidä kirjallisiakaan harrastuksiamme jättää — minä sitäpaitsi en voisi ilman niitä elääkään. — Voi voi Nestor, ajattelehan kuinka hauskaa olisi keinnuttaa polvillaan tuollaista pientä palleroista . . . *(Innotuen)*. Herranen aika! Minä joudun aivan haltijoihin . . . Varo, etten hyppää kaulaasi! *(Tekee uhkaavan liikkeen)*.

ARVELIN

No no, elähän nyt . . .

A L M A

Mutta osaatko sinä lapsia kasvattaa?

ARVELIN

Kyllä — minä luulen.

ALMA

Tiedätkö myös, kuinka niitä on ruokittava? Sinä luulet, lusikallinen velliä on tarpeeksi — ehei! Niille pitää antaa ruokaa vähän kerrassaan, mutta useasti. En minäkään sitäpaitsi vielä osaisi lapsia hoitaa, mutta oppiihan siihen. —

ARVELIN

Tietysti, ei hän se niin konstikasta ole.

ALMA

Mutta ajattelehan, jos toivo yht'äkkiä pettäisi? Jos lapsesta ei tulisikaan kuuluisaa miestä? Voi voi, minua alkaa taas pelottaa . . . Onko sinulla minun romaanini vielä jälellä?

ARVELIN

Tuossahan se on pöydällä.

ALMA

Minkälainen se on mielestäsi? Sano suoraan, ilman sääliä.

ARVELIN

Kyllä se on koko hyvä, mutta —

ALMA

— mutta? Sano vaan peittelemättä, en minä suutu.

ARVELIN

Minun mielestäni, kun romaanisi nimenä on »Kuningatar Kristiina», pitäisi sinun vähän kertoa hänen muistakin toimistaan, eikä yksinomaan hänen lemmensuhteistaan tuohon markiisi Talmont'iin. Muutoin on kertomus hyvin liikuttava ja runollinen — nuo pienet vajanaisuudet vaan —

ALMA

Se vika on helposti autettu. Minä muutan romaanini nimen — »Kuningatar Kristiinan lemmenseikkailuksi.» Etkö muita virheitä ole löytänyt? Siinä on vielä muutamia epäjohdonmukaisuuksia, jotka nyt vasta perästäpäin olen huomannut. Minulla oli niin hirveän kiire saada se valmiiksi —

ARVELIN

Kuinka niin?

ALMA

Pelkäsin, jos yht'äkkiä sattuisin kuolemaan, ei kukaan osaisi sitä jatkaa, eikä tietysti pitäisi väliä sen painattamisestakaan. Minä kirjoitan romaanini uudestaan ja saatpa nähdä, siitä tulee vielä minulle muistopatsas, jota kaikki ihailevat. — Mutta jos kuolisin ennen kuin saan sen valmiiksi, niin sinä, Nestor, painata tämä käsikirjoitukseni tällaisenaan. Parempihan sekin on kuin ei mitään. Jos ei muuta, osottaahan se jälkimaailmalle että Alma Heiskanenkin on kerran elänyt. Lupaatko Nestor?

ARVELIN

Lupaan, lupaan. — Tätäkään en ole tullut ajatelleksi!

A L M A

Mitä et ole tullut ajatelleeksi!

A R V E L I N

Kuolemata. Voinhan minäkin kuolla *ennenkuin* olen saanut mitään aikaan. — Kuinka avuttomia me ihmisparat sentään olemme!

A L M A

Elähän nyt turhaan huolehdi . . . Sinähän olet kaikin puolin terve ja vahva — voit elää vaikka sadan vuoden vanhaksi. — Toisin on minun laitani! Minun sydämeni sykkii väliin niin rajusti ja epäsäännöllisesti . . . Mutta, jos niinkin saattuisi, että sinä kuolisit ennen minua, kirjoitan minä elämäkertasi ja painatan sen paksulle paperille — se on pyhä velvollisuuteni.

P A L O

(*tulee peräovesta*).

Päivää. — Kerran näkee neitiäkin . . .

A L M A

(*kuivasti*).

Eläenhän te minut viimeksi näitte.

P A L O

Niinpä taisi olla. — Terve Arvelin.

A L M A

Jaha, minun täytyy jo lähteä.

PALO

Minuako te pelästyitte?

ALMA

En toki. (*Arvelinille*). Minä tulen sitte kun hän on mennyt. (*Ääneen*). Hyvästi. (*Menee peräovesta*).

PALO

Tuntui olevan huonolla tuulella. Kai tuon arvostelun johdosta eilisessä lehdessä?

ARVELIN

Minkä arvostelun?

PALO

»Lemmentarinan» — vai mikä sen kirjan nimi oli.

ARVELIN

Jaha — niin. Kyllähän se häneen hieman vaikutti.

PALO

Sen minä luulen. Hän on niin kateellinenkin. Muiden huommat eivät saisi olla hyviä — ainoastaan hänen omansa. —

ARVELIN

En minä tiedä, jos se juuri kateutta on. Suurissa sieluissa myllertää kaikellaisia tunteita, joista meillä pikkusieluilla ei ole aavistustakaan.

PALO

Hahaha.

ARVELIN

Sinä naurat, mutta kyllä se on niin vaan. En minä erityisesti neiti Heiskasta tarkoita — voihan hän olla hieman kateellinenkin, kuten sanoit. Sitä syntiiä taitaa olla useimmissa ihmisissä.

PALO

Onko neiti Heiskanen mielestäsi »suurisielu?» — Mitä kaikkea hän taas lienee lörpötellyt, kun näytät tavallista totisemmalta.

ARVELIN

Sanohan kerran, miltä kannalta sinä oikein tätä elämää ajattelet?

PALO

Tietysti hauskimmalta kannalta.

ARVELIN

Etkö ole koskaan ajatellut, että sinunkin täytyy kerran kuolla ja pelännyt —

PALO

Mitä minä kuolemasta pelkäisin. Sehän on vaan loikkaus toiseen elämään ja maailmaan. — Minä olen näes sitä vanhaa hyvää uskoa, että me ihmiset olemme ikäänkum kasveja, joita joku korkein olento jalostuttaa n. k. vuoroviljelyksessä. Samassa silmänräpäyksessä kun minä kuolen, synnyn minä uudestaan jossain toisessa taivaankappaleessa — esim. kuussa, siellä kun taas henkeni heitän, synnyn jossain tähdessä j. n. e. Kuinka monta kertaa jo olen syntynyt ja kuollut en voi sanoa — paljon mahdollista olen sama henkilö kuin vanhan

Testamentin ukko Noak, — minäkin näes pidän paljon viinistä.

ARVELIN

Hahaha. — No kuinka kauan sinä vielä aiot kiertää tähdestä tähteen?

PALO

Siksi kun olen tarpeeksi jalostunut. Se tietysti riippuu viljelijästä. — Kuka hän taas on, minkälainen ja mikä hänen lopputarkoituksensa minun suhteeni on, ovat asioita, joista ei meidän ihmisten karkeatekosilla aivoilla voi selvää saada.

ARVELIN

Sinä olet taas sillä päällä, ettei sinun kanssasi ole vakavista asioista puhumistakaan. Sinä et malttanut kuunnella kysymystänikään kokonaisuudessaan. Minä tarkoitin, etkö sinä koskaan ole pelännyt, että voit kuolla ennenkuin olet jotain mainittavampaa aikaansaanut — jättänyt jonkunlaista pysyvämpää muistoa jälkeesi?

PALO

Taivas minua varjelkoon mokomasta tuhuudesta. — Jättää pysyväinen muisto jälkeensä!

ARVELIN

Niin juuri. Minkätähden se sinusta tuhuus olisi?

PALO

Sentähden että jälkimaailma kehittyneempine järki-neen ja mielipiteineen ylenkatsoisi ja halveksisi minua. Kuinka luulet sadan vuoden perästä arvostellaan esim. aikaisiamme suuria runoilijoita? Aivan varmaan sano-

taan heistä, että he olivat viheliäisiä porovasaroita eikä runoseppiä.

ARVELIN

Etköhän nyt taas puhu pötyä?

PALO

En puhu. Minä voin esimerkeillä näyttää toteen, että niin tulee käymään.

ARVELIN

Jätetään nyt nuo esimerkkisi tällä kertaa, sillä minä pelkään, etteivät ne kumminkaan minun päähäni mahdu.

PALO

Sinä olet merkillinen mies. Sinä et koskaan usko minua.

ARVELIN

Uskonhan minä osaksi . . .

PALO

Osaksi — niin, mutta se voi vielä saattaa sinut kovan onnen kanssa tekemisiin! Uskosit minua enemmän ja tuota Heiskasen vanhaa piikaa vähemmän. Hän panee vielä pääsi niin pyörälle, ettet tunne enää itseäsi-kään.

ARVELIN

Elä pelkää, kyllä minä osaan erottaa jyvää akanoista.

PALO

Siinä tapauksessa et liene monta jyvää saanut — hänessä on yksinomaan akanoita.

ARVELIN

Tahdotko lukea hänen kirjeensä, jonka hän tuonnottain minulle lähetti?

PALO

Enpä ole utelias.

ARVELIN

Sinä saisit hänestä vallan toisen käsityksen.

PALO

Jättäkäämme hänet rauhaan, — meidän olemme kumpikin siksi itsepäisiä, — ettemme kumminkaan voisi tulla hänen suhteensa minkäänlaiseen johtopäätökseen, vaikka väittelisimme koko illan.

ARVELIN

Minä vaan puolustan totuutta.

PALO

Aikahan sen on kerran näyttävä, kumpi meistä on ollut oikeassa, kumpi väärässä. Olkoon nyt niin, että sinä, kun olet vanhempi, olet toistaiseksi oikeassa. — Mutta asiasta toiseen! Sinä kai luulet, että tulin tuota lainaamaani kymppiä takaisintuomaan? Erehdyt, poikasi!

ARVELIN

Eihän sillä mitään kiirettä ole.

PALO

Sitähän minäkin arvelin ja sen tähden kai omatuntonikin on minua pistellyt, etten samalla lainannut viittätoista. Asia on näes, että tarvitsisin vielä viito-

sen — antasin sen Katu-Maijalle, se kun kuuluu olevan niin kovin sairaana, eikä lapsellaan kuulu olevan suuhunpistettävää.

ARVELIN

Kuka se semmimellinen on?

PALO

Olet sinäkin kai hänet nähnyt — eräs haaksirikon tehnyt naishenkilö. Kukaan ei tahdo hänestä mitään tietää — kaupunkilaisemmehan ovat niin perin siveitä ja rehellisiä! Työtä ne sentään kuuluivat hänelle aina antaneen, mutta puhtaita rahojaan eivät he juuri hennonneet heittää hänen saastaiseen kouransa.

ARVELIN

Kaikki sinäkin tunnet.

PALO

En muutoin kuin ulkonäöltä. Siivoojattarenihan se piti minulle hänestä pitemmän esitelmän lopettaen ponnella: herrojen on häntä autettava.

ARVELIN

Vai niin. Siivoojattaresi on rehellinen ihminen — hänet minä kyllä tunnen . . . (Ottaa kukkarostaan rahaa). Tuossa on viitonen — ja anna hänelle pari markkaa minunkin puolestani.

PALO

(ottaen rahat).

Eiköhän nyt tule jo liiaksi? Minä luulen, että hän on tottunut viitosia vaan saamaan . . . Mutta leikki sikseen! Hänessä kuuluu olevan ankara keuhkokuume,

eikä kuulu juuri tietävän tästä maailmasta mitään. — Terve ja kiitos! Viikon perästä ehkä saan tädiltä rahoja, sitte maksan.

ARVELIN

Voinhan minä odottaa kauemminkin. Elä nyt vielä mene.

PALO

Minua säälistää se poikaparka. Kuinka kauan lie-neekin jo ollut nälässä . . . Mutta yksi asia vielä! Tästä laupeudentyöstä joudumme tietysti pahaan huutoon, mutta minä toivon, että sinä otat kaiken niskoillesi, sillä minä olen näes vielä naima-iässä — noh, sinä ymmärrät kyllä . . . Terve! (*Poistuu peräovesta*).

ARVELIN

Hauska poika tuo Palo! Eikä hän ole tuhmakaan — päinvastoin. Hänenkin mielipiteensä — niin ivalla höystettyä kuin ne ovatkin — tuntuvat väliin vallan oikeilta vaikkakin ne melkein aina ovat päinvastaisia neiti Heiskasen aatteille. — Tuo hänen pelkonsa, että jälkimaailma meitä ylönkatsoisi ja pilkkaisi, tuntuu niin tekaistulta. Hän arvasi kai ajatukseni ja sentähden poikamaisuudessaan niin sanoi.

MINNA

(*tulee vasemmalta*).

Arvelinin ei nyt pidä suuttua, että illallinen vähän viipyy. Se halkomiehen tolvana kun toi niin tuoreita puita . . .

ARVELIN

(*katsoen kelloaan*).

Onhan tässä vielä aikaa. Vastahan kello on 7.

MINNA

Arvelinillahan oli äsken niin nälkä!

ARVELIN

Niin niin, niinhän se olikin. — Tuota mitä minä aioinkaan kysyä — niin! Osaako Minna lapsia hoita niinkuin pitää — minä tarkoitan ruoan suhteen? Niille ei pidä antaa paljon kerrallaan, vaan useasti.

MINNA

Josko minä osaan lapsia hoitaa! Kukahhan sitte osaisi, jollen minä? Tietääkö Arvelin, kuinka monta lasta minä iässäni olen hoitanut? Ainakin sataa! Kyllä minä osaan niitä syöttääkin. — Tietysti pitää niille antaa vähänväliä joko maitoa tahi velliä — keskellä yötäkin . . . »Lapset pieniä, vatsat suuria» — sanotaan. Ja jos lapsen vatsa tulee kovaksi, pitää hieroa sen selkää ja lyödä läiskähyttää kämmenellä jalkapohjiin ja pakaraille — niin on minua neuvonut itse tohtori . . . Mutta hyvänäenaika, minähän vannon unehutin munat! Nyt ne jo taisivat kiehua koviksi. (*Rientää vasemmalle*).

ARVELIN

No jo on hossana! Tuollaisenko imettäjän huostaan minun täytyy jättää lapseni? Terve, rehellinen ja siveä hän kyllä on, mutta — suu . . ! Lienee parasta ruveta häntä ajoissa sivistämään. Laatia jonkunlainen oppisuunnitelma — vaikka vaan keskikouluja vastaava.

ALMA

(*kurkistaa peräovesta, puoliääneen*).

Joko hän on mennyt?

ARVELIN

Jo.

A L M A

(tulee sisään).

Minä en voi häntä kärsiä. Hän on niin kevytmielinen ja tekee pilkkaa vakavimmistakin asioista. — Mistä me viimeksi puhuimmekaan? Niin tosiaankin, lastenkasvatuksesta. Jos nyt laveammin keskustelemme asiasta, on ensiksi huomioonotettava vanhempain siveellinen kanta kuin myös terveys. Kuinka on sinun laitasi? Onko sinulla erityisempiä pahoja taipumuksia, ja oletko niistä mahdollisesti koituneista seurauksista täysin parantunut?

ARVELIN

Ky — kyllähän minä mielestäni olen kaikin puolin terve — ja äidistähän se sitä paitsi enemmän riippuu . .

A L M A

Mitä äitiin tulee, voit häneen täysin luottaa.

ARVELIN

Niin minäkin luulen. Hän on vahva kuin karhu ja muutoinkin täyttää kaikki vaatimukset. Tosin lörpöttelee hän väliin vähän liiaksi —

A L M A

Mi — mitä? Lörpöttelee?

ARVELIN

Tosiaankin — sinähän et vielä tiedäkään . . . Minä aioin jo äsken, kun olit täällä sanoa . . . Minä olen jo kosinut Minnaa, tätä emännöitsijääni. —

ALMA

Minnaa! Minnaa? Ooh, minä pyörryn! Tuo petturi, käärme! Myrkkyä! Eikö täällä ole asetta? (*Tempaa pistoolin seinältä*). Haa . . .

ARVELIN

Ei ei, elä koske siihen, se on ladattu.

ALMA

Sinä kurja. (*Ojentaen pistoolin Arveliniä kohti*).

ARVELIN

(*hädissään, kääntyy selin Almaan, koetellen suojella päätänsä*).

Minä olen viaton . . .

ALMA

Tuo lohikäärme ryöstää sinut minulta . . . Haa, kuolkaamme ennen yhdessä! (*Laukasee*).

ARVELIN

(*hypähtää, kaalaisten istuinlihaksistaan*).

Perr-ha-na! Minä kuolen — voi, voi . . . (*Vaipuu voivotellen sohvaan*).

ALMA

(*sieppaa pyssyn seinältä, asettaa piipun suun rintaansa vasten*).

Hyvästi katala maailma! (*Laukasee toisella kädellä — kuuluu napsaus*). Haa, se ei ollutkaan latin-gissa . . . (*Nykäsee patruunavyöstä patruunan, jota koettaa työntää piipun suusta sisään*).

MINNA

(*töytää sisään vasemmalta*).

Kuka se ampui?

ARVELIN

Katsokaa, ettei hän tapa itseään. — Minä kuolen . .

MINNA

(*hyökäten Almaan käsiksi*).

Pois pyssy, senkin suurimmaisen hylky! (*Riuhtasee Almalta pyssyn*). Ja ulos täältä heti, taikka minä sinulle näytän . . .

ALMA

Haa, sinuthan minun olisi pitänytkin tappaa.

MINNA

Vai minut vielä, senkin ruoja! (*Tyrkkii Alman peräovesta ulos*). Hyi, mokomata . . .

ARVELIN

Lääkäriä . . . Hae Pettersson — ooh!

MINNA

Lähempänähän Nyman on — kadun toisella puolella!

ARVELIN

Elä sano, että hän ampui . . . itse vahingossa laukasin. Joutu nyt . . .

MINNA

Heti, heti! (*Kiiruhtaa peräovesta ulos*).

ARVELIN

Kyllä kai minä kuolen, ennenkuin lääkäri ehtii. — Ja jos ehtiikin, tuskin hän enää voi auttaa. — Voi, voi, kuin kirvelee. Haulit ovat tietysti puhkaisseet vätsäni. Näinkö piti elämäni päättyä? Kauhea nainen. Ei tainnut Nymankaan olla kotona? — En saanut mitään aikaan. . . . Nimeni joutuu pian unohduksiin — minä kuolen kuin eläin. Niin juuri — voi, voi. . . . Se Minnakin kun juoksi pois. . . . Teettäkööt rahoillani vaikka seurakunnalle uuden viinikellarin tai turvakodin langenneille naisille. . . . Palo tulkoon johtajaksi — ei, ei hän kelpaa, — hän on nuori ja iloinen ja voi muuttaa kodin tarkoituksen päinvastaiseksi. — Ai — ai. . . . Olisi noutanut ennen vaikka papin, minä en ole uskonostakaan juuri koskaan välittänyt. — Minä taidan olla suurikin syntinen? Kun muistaisin edes jonkun rukouksen. . . . Integer vitae, scelerisque purus, non — non — en muista sitäkään. Ai ai, kuin kirvelee. . . .

MINNA

(*töytää peräovesta sisään*).

Tulee! Hän tulee. . . .

NYMAN —

(*tulee kiireesti peräovesta*).

Kuinka on laitasi, Arvelin?

ARVELIN

Loppuni on lähellä. — Auta, jos voit. Ai, ai. . . .

NYMAN

(*Minnalle*).

Ottakaa jaloista, kannamme vuoteelle. (*Vievät Arvelinin, joka yhä voivottelee ja kiroaakin kerran, oikealle*).

MINNA

(*tulee hetkisen kuluttua oikealta, hätäillen*).
 »Lääkkeitä — josko meillä on jonkunlaisia lää-
 keitä». Ei taida olla muita kuin hammaspulveria.
 »Vettä, siteitä». Mistä minä niitä saan? Siteitä —
 vettä... Voi voi, jos se kuolee... (*Kiruhtaa vasem-
 malle, josta palaa pian takaisin*). Vettähän on siellä
 sänkykamarissa, mutta siteitä... (*Juoksee takasin
 vasemmalle palaten hetken kuluttua valkonen alushame
 kainalossa*). Viimeinkin löysin! (*Heittää hameen oikeanp.
 ovesta sisään puhuen samalla*). Repikää siteitä tuosta
 vanhasta alushameestani... Etsikää puhtaampia paik-
 koja ja leikelkää vaikka palasiksi, en minä sitä enää
 tarvitse. (*Vetää oven kiinni*). Voi voi, jos hän kuolee,
 menee kaikki myttyyn. — Senkin suurimmoisen sika,
 se vanhapiika! Vedenhän minä vullan unohdin.
 (*Aikoo oikealle*).

NYMAN

(*tulee oikealta*).

Hahahaha.

MINNA

Vettä on siellä —

NYMAN

Jo minä löysin. Hahaha.

MINNA

Eläkö hän? Mitä te nauratte?

NYMAN

Hän ampui itseään — suoloilla! Hahaha. Minä
 lähetän heti voidetta. (*Menee nauraan peräövestä*).

MINNA

Elää vielä — taivaalle kiitos! Mitä hän suoloista puhui! (*Menee oikealle*).

ARVELIN

(*tulee hetkisen kuluttua oikealta, yötakki yllään, puhuen Minnalle, joka astelee hänen jälessään*).

Enkä minäkään ollenkaan muistanut. — Ääh, kuin kirvelee . . . Palohan se sen latingin vaihtoi — purki vanhan ja

MINNA

Arvelinin pitää antaa herra Palolle aika kyyti.

ARVELIN

Syytönhän hän on. Minun suostumuksellanihan hän sen teki. Panos oli aiottu juuri tuon Nymanin koiralle, se kun aina tuppaili sinne ruokakaappiimme. — Minnahän itse siitä aina valitteli.

MINNA

Olipas onni, ettei kuitenkaan pahemmin käynyt.

MARI

(*tulee peräovesta*).

Heiskasen neiti käski kysymään, jos maisteri on kotona?

MINNA

Sano hänelle, että jos hän vielä nenänsä tänne pistää, saa sellaisen pyöräyksen että muistaa.

ARVELIN

Ei tässä ole hätääkään.

Taudin houreessa.

M A R I

Onko maisteri sairas?

M I N N A

Menetkö siitä tuhmine kysymyksinesi . . . . (*Menee uhaten Maria kohti, jolloin tämä pakenee*).

A R V E L I N

Neiti Heiskanen tahtoi kai tietää, josko jäin eloon, — Peijakas tuota kipua! Eikä sitä voidettakaan kuulu.

M I N N A

Jos hautelisi kylmällä vedellä?

A R V E L I N

Kylmällä vedellä! Siitähän voisi saada semmoisen nuhan, että . . . Ennemmin sitte lämpöisellä! — Jos Minna tuo lämmintä vettä . . .

M I N N A

Heti. (*Menee vasemmalle*).

A R V E L I N

Tämähän nyt on pirullista! Tuntuu aivan kuin istusin tulikuumalla hellalla.

Esirippu.

Kolmas näytös.

Näyttämö yhä kuin edellä.

MINNA

(siistien huonetta).

— Ja itsehän hän oikeastaan syypää onkin, enkä minä. Sellaisessa hälinässä vielä kuin eilen oli . . . Olisi sanonut vaikka puolella sanalla, olisin minä tehnyt veden. Nuo tuollaiset vanhatpojat ovat niin yksinkertaisia ja tuhmia. Ylihuomenna pitäisi jo välttämättömästi mennä pappilaan, mutta saa nähdä jos hän kykenee. Jos ei muutoin, niin hevosella vaikka, mutta asia pitää saada toimeen. Minä nostan hänet rattaille ja rattailta taas kannan kuin jauhosäkin papin eteen. Tänään minä vielä silitän hänen pyykkinsä, kun satuin määräämään pesun ennenkuin vielä tiesin hänen rakkautestaan mitään, mutta tulevalla kerralla otan jo toisen silittäjän. Ne sellaiset työt kuuluvat palvelijoille, eikä rouville.

PALO

(tulee peräovesta).

Päivää! Eikö maisteri olekaan kotona?

MINNA

Kyllä, mutta hän on sairas.

ARVELIN

(huutaa oikealta).

Istu Palo, minä tulen kohta.

MINNA

(menee oikeanp. ovelle).

Tarvitseeko herra minua?

ARVELIN

En.

MINNA

(erikseen).

Yhä vielä äkeissään. (*Menee vasemmalle*).

PALO

Joko kohta joudut?

ARVELIN

Hetki paikalla. (*Tulee oikealta*). Terve!

PALO

Sinustahan kummia kerrotaan?

ARVELIN

No kun tuo vanha pistoolinramu sattui laukeamaan.

PALO

Nyman kertoi minulle ja nauroi makeasti. Hahaha. Niin niin, veli Arvelin: »joka toiselle kuoppaa kaivaa, lankee siihen itse!» Muistat kai mitä varten sen pistoolin latasimme?

ARVELIN

Sinähan sen latsit! — Et usko kuinka penteleesti se kirvelee — poltti kuin tulella.

PALO

Sen kyllä uskon, mutta sitä en minä ymmärrä kuinka kuti voi osua juuri takapuoleesi. Mitä kumman ampu-maliikkeitä sinä harjoittelet?

ARVELIN

Se nyt oli sillä tavoin että minä pidin pistoolia selkäni takana — toisin sanoen — minä en oikein tiedä — mutta sinä olet rehellinen mies ja luullakseni osaat pitää suusi kiinni, kun tarvitaan; sinulle sanon minä suoraan: neiti Heiskanen tempasi pistoolin seinästä ja ampui minua.

PALO

Neiti Heiskanen? Siinä nyt näit, kumpi meistä oli oikeassa! Minä varotin sinua, ettet rupeisi häntä suosimaan, mutta sinä et totellut. Minkätähden hän sinua ampui?

ARVELIN

Sentähden kun minä — se tahtoo sanoa — kun minä sanoin meneväni naimisiin Minnan kanssa.

PALO

Hahaha. Oma syys! Miksi häntä narrasit.

ARVELIN

Narrasin? — Tosiaankin! minä sanon sinulle vielä toisenkin salaisuuden: minä en narrannut neiti Heiskasta, minä todella menen naimisiin Minnan kanssa.

PALO

Oletko järkesi menettänyt? (*Viitaten kädellään vasemmalle*). Tuon tuollaisen kanssa! Joko minäkin otan pistoolin ja teen samoin kuin neiti Heiskanen?

ARVELIN

Minna on rehellinen ja kunnan ihminen.

PALO

Etkö vaimoltasi muuta vaadi?

ARVELIN

Hän on sitäpaitsi vielä toimelias, terve ja — kuten hän itse sanoi — »viaton ja puhdas kuin kapalolapsi.»

PALO

No, mitä kapalolasten puhtauteen tulee, on se niin ja näin.

ARVELIN

Viisastele sinä vaan . . .

PALO

Nainisiin! Mokoman vanhan kyökkikarhuun kanssa!

ARVELIN

Enhän tässä eilispäivän lapsia ole minäkään. Sitäpaitsi ei tässä muukaan auta. Se on ainoa keino — se tahtoo sanoa —

PALO

Elä hiidessä! Jos niin on asiat, on se tietysti eri juttu. Kuka olisi sinuakaan luullut niin kuumaveriseksi! No en minä sinua soimaa, sattuuhan sitä ihminen väliin »ilosella päällään» rapakkoonkin tallaamaan.

ARVELIN

Mitä tarkoitat?

PALO

Enhän minä mitään, elä nyt suutu . . . Sinä olet suora, kunnan mies — sentähdenhän minua harmittaa

koko naimahommasi. — Noh, itsepähän paraiten tiedät — ehkä tulet hyvinkin onnelliseksi. En ole koskaan tahatonut sinua loukata — en nytkään, päinvastoin tuliluoksesi tehdäkseni sinulle erään ehdotuksen, johon luulin tulisit ihastumaan, mutta asian näin ollessa —

ARVELIN

Ehdotuksen? Annahan yhtäkaikki kuulua. En minä suuttunut, sinä käsitit puheeni väärin — no minä kerron sitte perästäpäin . . . Puhu sinä ensin. (*Käy sohvalle kyljelleen*). Minä en näes vielä voi istua . . .

PALO

Tunkeutuivatko ne suolajyvät niin syvälle?

ARVELIN

Eihän ne suolat, mutta — onnettomuutta seuraa tavallisesti useampia jälessä. Tahdoin eilen haudella haavojani haalealla vedellä, mutta tuo Minna toikin kiehuva —

PALO

Hahaha. Ja sinä kaiken hyvän päälliseksi vielä poltit itsesi?

ARVELIN

Taisihan niitä muutama rakkula tulla. Minna näes ajatteli, että minä pesukannusta lisäisin kylmää vettä mieleni mukaan ja minä taas luulin veden jo tarpeeksi haalistetuksi.

PALO

Hahaha. Kumpikin tavallanne oikeassa.

ARVELIN

Enkän minä häntä syytäkään. — Mutta sinunhan piti ilmaista ehdotuksesi?

PALO

Niin. — Se Katu-Maija, josta minä eilen puhuin, kuoli viime yönä.

ARVELIN

Vai kuolikin jo.

PALO

Häneltä jäi poika — noin viiden, kuuden vuoden vanha — eikä sukulaisia kuulu olevan minkäänlaisia.

ARVELIN

Ikävä juttu.

PALO

Niin, veli hyvä. Juuri tuosta pojasta tahdoin kanssasi puhella. Arvelin näes, että sinä kun olet varakas vanhapoika, etkä enää naimisiin aio, ehkä ottaisit hänet kasvatiksesi, mutta —

ARVELIN

Hän? Kasvatikseni? (*Hypähtää ylös sohvalta*). Saakeli kun kosketin . . . Niin tuota . . . (*Ottaa taskustaan paperossikotelon, josta haparoi paperossia, vaan huomattuaan kotelon tyhjäksi, pistää sen taskuunsa takaisin*).

PALO

Huolia tosin olisit saanut, mutta olisihan se tavaltaan ollut hauskakkin —

ARVELIN

Niin niin, tietysti. — Hänestä minä saisin valmiin pojain.

PALO

Tietysti — hän on ainakin viisivuotias. Niin kauan, teräväpäinen poika vielä . . . Jos minulla olisi varoja ottaisin hänet heti.

ARVELIN

No elähän nyt sinä . . . maltahan nyt vähän kun tuumin . . . Sinä olet vielä nuori, sinun pitää mennä naimisiin. — Onko se poika muutoin siivo ja hyväluontoinen?

PALO

Siltä hän minusta ainakin näyttää. Minä kutsun hänet sisään, hän on tuolla keittiössäsi.

ARVELIN

Ei, elähän vielä . . . *(Ottaa paperossikotelon taskustaan ja menettelee samoin kuin äskenkin)*. Eikö kenelläkään ole tietoa hänen isästään?

PALO

Ei kuulunut vainaja hänestä koskaan puhuneen.

ARVELIN

Vai niin. Minä näes arvelin, jos isä oli jonkunlainen velikulta — kisälli tai muu sellainen ja äiti taas epäsiiveellinen, ei pojasta voi koskaan kunnon ihmistä tulla.

PALO

Siivoojattareni ainakin puhui Maija-vainaasta pelkkää hyvää — ja en minäkään luule hänen niin huonon

ihmisen olleen. Jos hän olisi ollut kevytmielinen, niin tuskinpa hän tänne maaseutukaupunkiin olisi tullut työtä tekemään — helpomminhan hän pääkaupungissa olisi toimeentulonsa ansainnut, etenkin kun oli niin kaunis vielä . . .

ARVELIN

Totta on sekin. (Otaa taas paperössikotelon taskustaan ja menettelee kuten edellisilläkin kerroilla). Hm . . . Kutsuhan poika sisään.

PALO

(avaa vasemmanp. oven).

Toivo, tule tänne!

ARVELIN

Kaunis nimi sillä on . . .

TOIVO

(tulee vasemmalta iso voileipä kädessä).

MINNA

(tulee kiireesti Toivon perässä).

Poika, maltahan, pyyhitään nenä ensin. . . (Puhdistaa Toivon nenän ja menee takasin vasemmalle).

ARVELIN

Tulehan tänne poikani. Onko sinun nimesi Toivo?

TOIVO

On.

ARVELIN

Entä sukunimesi?

TOIVO

Toivo Armas Pelkonen.

ARVELIN

Kuinka vanha sinä olet?

TOIVO

Kynttilästä läksin viiennelle.

ARVELIN

Vai niin. Osaatko sinä jo lukea?

TOIVO

Osaan minä jo ulkoakin siihen asti — »Pupu juoksee metsässä . . .»

ARVELIN

Oho — sinähän oletkin jo koko mies! Kuka sinua opetti lukemaan?

TOIVO

Äiti.

ARVELIN

Nyt, kun sinulla ei olekaan enää äitiä —

TOIVO

Äiti makaa siellä vajassa ja on niin kylmä . . . (Itkee).

ARVELIN

Elähän nyt itke . . . Minä otan sinut pojakseni. Tuletko?

ihmisen olleen. Jos hän ei kevytmielinen, niin
tuskia päästäkseen, hän ei olisi tullut
työtä tekemään — helpomminhan hän pääkaupungissa
olisi toimeentulonsa.

ARVELIN

Elä itke. — Äitisi on taivaassa ja jos sinä olet hyvä
poika pääset sinne hänen luokseen ja saat sokerileivok-
sia ja ryyppyn — ei ei, — mitä minä nyt puhun — sokeri-
leivoksia ja maitoa — lämmintä maitoa . . . Sano nyt
vaikka hiljaa, tuletko minun pojakseni?

TOIVO

(puoliääneen).

Tulen.

ARVELIN

(hyväillen Toivoa).

Kas niin, se oli oikein tehty. — Talveksi saat hie-
non turkin ja —

PALO

Syksyllä pääset kouluun toisten lasten kanssa.

ARVELIN

Niin ja minä ostan sinulle kirjoja kaikellaisia. —

TOIVO

Osta ennen hevonen — minun vanhalta hevoseltani
on jalka poikki ja häntä läksi irti . . .

ARVELIN

Pannaan häntä paikoilleen, — saat sinä sitäpaitsi
uudenkin hevosen — Onko sinulla paljonkin tavaroita
siellä kotona?

TOIVO

On — paljon: tuulinylly, vene, koira — koko se nurkka kirstun takana täynnä.

ARVELIN

Mene hakemaan ne tänne uuteen kotiisi.

TOIVO

Minä tuon ne kaikki! (*Aikoo mennä vasemmalle*).

ARVELIN

Mene tästä suoraan. (*Ohjaa Toivon peräovesta ulos*)

PALO

No mitä arvelet?

ARVELIN

Minä otan hänet — otan tietysti. Kiitos sinulle vaan, veli hyvä, kun hänet minulle toimitit. Minä kasvatän hänestä kunnon kansalaisen. Hänestä tulee vanhain päivieni ilo.

PALO

Mutta mitähän tuleva rouvasi sanoo?

ARVELIN

Tuleva rouvani — mokomakin vanha varis! En minä ainakaan hänen kanssaan naimisiin mene.

PALO

Mitä sinä sitte aiot tehdä? Maksaako ruokkoa?

ARVELIN

Mitä hiton ruokkoa? Mitä sinä tarkoitat — tosiaankin! sinähän ymmärsit puheeni väärin. Sinä luulit minun olleen rakkaussuhteissa (*viitaten vasemmalle*) tuon lehmän kanssa?

PALO

Itsehän sinä sanoit, että sinun täytyy hänet ottaa.

ARVELIN

Tarkoitukseni oli vallon toinen.

PALO

Mikä sitte? Nyt en sinua ollenkaan ymmärrä.

ARVELIN

Minulla on vielä kolmaskin salaisuus, jonka sinulle ehkä vielä tänään uskon, kunhan ensin autat minua pääsemään irti tuosta — morsiamestani.

PALO

Mitä apua sinä siihen tarvitset! Sano hänelle vaan parilla sanalla, ettet hänestä välitäkään.

ARVELIN

Niin mutta se riiviö voi iskeä kaulukseeni kiinni ja kuristaa minut kuoliaaksi. Sivistymätön ihminen —

PALO

— ja loukattu rakkaus! Se on totta se. Jos minä puhuisin puolestasi?

ARVELIN

En minä niin paljoa sinulta vaadi — se sitäpaitsi voisi raivostuttaa häntä vielä enemmän — minä vaan pyydän, että nyrkkinesi autat minua, jos hätä tulee.

PALO

Minuun voit täydellisesti luottaa. Kutsu ämmä sisään.

ARVELIN

Elähän hätäile — ja puhu hiljemmin, ettei hän kuule, Täytyy ensin valmistautua . . . Mitä minä hänelle sanoisin?

PALO

Sano: vaimo, mitä on minulla sinun kanssasi tekemistä? laputa hiiteen — hupsu!

ARVELIN

Elähän nyt taas viisastele, tämä on arkaluontoinen asia.

PALO

Sinä itse olet arka. Sano hänelle suoraan, ettet menekään naimisiin. Vielä tälle nyt selittelemään . .

ARVELIN

Niinhan se on sekin. Mitä minä hänelle selittelemään . .

PALO

Minä otan tämän pyssysi (ottaa pyssyn seinältä) ja menen makuuhuoneeseesi —

ARVELIN

Mutta jos et sieltä ehdikään ajoissa?

PALO

Ole huoletta, minä jätän oven raolleen, niin että näen. Varustaudu sinäkin varmuuden vuoksi. (*Ottaa pistoolin ja tikarin seinältä*). Ota vaikka tämä pistooli oikeaan ja tikari vasempaan käteesi. Eihän sinun näitä tarvitse hänelle näyttää — pidä selkäsi takana, niin-kauan kuin ei henkesi ole vaarassa.

ARVELIN

(*ottaa aseet*).

Eihän nuo nyt haitaksikaan liene. Minä voin sitä-paitsi vielä seista täällä pöydän takana. (*Menee pöydän taakse*).

PALO

Juuri niin. Minä menen nyt. (*Menee pyssyineen oikealle*).

ARVELIN

Elähän nyt vielä . . . Mikä kiire silläkin nyt oli Huh . . . Jos kosminen oli vaikeaa, ei tämäkään mitään helppoa ole. Mitä minä hänelle sanon? Jos hän olisi mies, voisi hänen kanssaan keskustellen sopia asian, mutta naiset ne eivät ymmärrä mitään, eivätkä tahdokaan mitään ymmärtää. Sitäpaitsi ovat he kavalia ja verenhimoisia kuin kissat. Niitäkin kun hyväilet, kellahtavat ne kohta selälleen ja kun vielä sorminesi kutittelet niiden vatsapuolta, on se niistä niin hyvää, mutta yhtäkaikki voivat ne yht'äkkiä tarttua sormeesi ja purra. »Rakkaaksi Arveliiniksihan» tuo Minnakin minua kut-su, mutta voi hän silti iskeä kuhmun päähäni. —

PALO

(*tulee hiipien oikealta*).

Mitä sinä odotat, vai jänistääkö sinua?

ARVELIN

Jänistää — ehei! mutta minä en ole vielä saanut mukavaa asentoa ja — ja — emmeköhän ensin ota pari ryyppyä?

PALO

Ei nyt — sitte vasta. Kutsu hänet nyt sisään — sanottavahan se on kumminkin.

ARVELIN

Mene paikoillesi.

PALO

Kutsu vaan, kyllä minä ehdin. (*Kiiruhtaa oikealle*).

ARVELIN

Hän luulee, että minä pelkään — oho! Tosin ei ryyppy olisi pahaa tehnyt, mutta uskallan minä ilman-kin. Ehkä Minna sitäpaitsi käsittikin kosimiseni jonkunlaiseksi hetkelliseksi heikkoudeksi . . . Kaikessa tapauksessa tulee minun näyttää, että mitä epäsuotuisimmissakin olosuhteissa olen minä mies, joka en horju. (*Huutaa*) Minna! (*Erikseen*). Pentele, jos hän kuuli . . .

MINNA

(*tulee vasemmalta*).

Kutsuiko Arvelin minua?

ARVELIN

Niin, minä tahdoin sanoa — tuota minä olen tullut siihen johtopäätökseen, että — että — lampaanlihaa ei toistaiseksi tarvitse ostaa.

MINNA

En minä ole aikonutkaan ostaa, kun se on niin kallistakin. Sitte vielä punnitsevat niin niukasti, että oikein on harmiinsa haljeta sitä nähdessä. Syökööt itse lihansa, senkin mokomat!

ARVELIN

Ei mitään seurustelua — se tahtoo sanoa — onko ruoka jo pöydällä?

MINNA

Minä panen heti. (*Menee vasemmalle*).

ARVELIN

Ei tullut mitään . . .

PALO

(*tulee oikealta*).

No olet sinäkin mies: Mitä sinä lampaan lihasta rupesit puhumaan?

ARVELIN

Minä en näes oikein tiennyt mitä sanoa . . .

PALO

Olisit sanonut vaan suoraan, niinkuin lupasit.

ARVELIN

Niinhän minun olisi pitänyt tehdä, mutta . . . Menehän piiloosi takasin, minä kutsun hänet uudestaan.

PALO

Jos et nytkään sano, jätän sinut oman onnesi nojaan. (*Menee oikealle*).

ARVELIN

Jättää tuo Palo minut vielä, niin sittehän tässä hukka perii! Ei, nyt sen täytyy tapahtua! Käyköön kuinka tahansa —

MINNA

(tulee vasemmalta).

Kirje Arvelinille! *(Panee kirjeen pöydälle aikoen poistua).*

ARVELIN

Minä tässä — niin, minä olen päättänyt, etten naimisiin menekään.

MINNA

Häh? Mitä Arvelin sanoi? Kuulinko oikein?

ARVELIN

Niin, minä en mene naimisiin, mutta voihan Minna silti mennä . . . Onhan niitä naimahaluisiakin miehiä —

MINNA

Mitä? Häh? Mitä tämä on? Pilkanako minua oletkin pitänyt? *(Lähenteleikse uhkaavana Arvelinia).* Mitä? Vastaa heti!

ARVELIN

(siirtyy paremmin pöydän taakse ojentaen aseensa Minnaa kohti).

Elä tule lähelle . . .

MINNA

En minä sinun aseitasi pelkää. *(Aikoo käydä Arvelin käsiksi).*

PALO

(*kiiruhtaa pyssyineen oikealta ja asettuu Minnan ja Arvelinin väliin*).

Pysykää ihmisiksi, ämmä!

MINNA

Häh? Sinäkin siinä . . . Sinun juoniasiko tämä onkin?

PALO

Arvelin narrasi teitä vaan hiukan —

MINNA

Narrasi! Narrasi? Jaha, vai niin! Kyllä minä hänet . . . (*Yrittää uudelleen Arveliniin käsiksi*).

PALO

(*ojentaen pyssyn Minnaa kohti*).

Nyt minä laukasen!

MINNA

(*pelästyen*).

Siunatkoon . . . Hullujako te paholaiset olette? Malttakaahan . . . (*näyttäen nyrkkiään*). Ja sinä Arvelin . . . ! (*Menee äkeissään vasemmalle*).

PALO

Siinä se nyt oli! Nyt se on tehty.

ARVELIN

Mutta seuraukset, rakas veli? Tästä voi vielä syn-
tyä pahoja . . .

(*Vasemmalta kuuluu asteiden särkemistä*).

ARVELIN

Mitä se nyt tekee?

PALO

Mennään katsomaan.

ARVELIN

Ei ei, en minä uskalla. Katso sinä avaimenreijästä.

PALO

(*tirkistäen avaimen reijästä*).

Se särkee astioita — lautasia, kuppeja . . . Kaikki on mullinmullin . . . (*Nousee*). Vaadi sinä häneltä korvausta!

ARVELIN

Voi voi, sentään . . .

PALO

(*tirkistäen uudestaan*).

Nyt se repii lakanoita — ei kuin paitoja, — sinun paitojasi! Hampaineenkin iskee niihin kiinni, repii ja potkii . . . (*Nousee*). Minä menen hakemaan poliisia!

ARVELIN

Ei ei, elä jätä minua yksin.

PALO

Mutta vahinko? Hän on rikkonut ja repinyt niin vietävästi . . .

ARVELIN

Niin, mutta henkeni on sentään kalliimpi.

PALO

Mennään sitte estämään.

ARVELIN

Ei ei, pysy poissa! Sinä olet niin varomaton. Sieltä voi lentää kattiloita, patoja — ja jos jotain päähäsi.

PALO

Ja tuollaisen kanssa aioit sinä mennä naimisiin! (Tirkistäen avaimenreijästä). Nyt se panee jotain nyyttiin. Ne ovat kai hänen tavaroitaan . . . (Nousee). Kuulehan, jos se peto lähteekin pois koko talosta?

ARVELIN

(hartaasti). A

Jospa hän sen tekisi!

PALO

Jos ei hän hyvällä lähde, ajetaan. Minä alan jo innostua tähän leikkiin.

ARVELIN

Ei minkäänlaisia uhkarohkeita yrityksiä, veliseni!

PALO

Sinä kuvittelet vaaran suuremmaksi kuin se onkaan.

MINNA

(tulee vasemmalta nyytti kädessä)..

Ja tässä rosvojen pesässä en ole enää hetkeäkään! Asia ei tähän pääty. Tämä tulee vielä herroille helvetin kalliiksi.

PALO

(sieppaa pyssyn käteensä ja asettuu Arvelinin eteen).

Vieläkö rouva Arvelinilla on muuta sanottavaa?
(Ojentaa pyssyn Minnaa kohti).

MINNA

(menee äkäsesti mulkoillen Arvelinia ja Paloa peräovelle).

Pirut! (Postuu peräovesta).

ARVELIN

Kierrä heti ovi lukkoon!

PALO

(kiertäen peräoven lukkoon).

Tästä et enää takasin tule.

ARVELIN

Pane keittiön ulko-ovi myös hakaan. — Joudu!

PALO

(menee vasemmalle).

Täälläpä on siivoa! (Tulee hetkisen kuluttua takasin)
Nyt olemme isäntiä talossa!

ARVELIN

Taivaalle kiitos! (Katsoo keittiöön). Kylläpä on todella tuhoja tehnyt! Noh, pääasia että hänestä pääsimme. Vaatearkkunsa seisoo vielä tuolla nurkassa.

PALO

Ilmoita sanomalehdissä, että menettelet kuin omasi kanssa, jollei hän pian tule sitä noutamaan.

ARVELIN

Mitä minä hänen hameillaan teen?

PALO

Voihan arkussa olla paitojakin — sinullahan niitä ei enää ole.

ARVELIN

Niitä kyllä saadaan, mutta uusi emännöitsijä —?

PALO

Vähäksi aikaa voit saada minun siivoojattareni. Se kun täällä häärii, ei Minna uskalla naamaansa näyttää.

ARVELIN

Onko hän Minnaa vielä julmempi? Eikö koko maailmassa sävyisiä naisia olekaan?

PALO

Eipä juuri.

ARVELIN

Sinä taidat taas laskea leikkiä... Matami Puranenhan näyttää niin siivolta ja rehelliseltä — tunnenhan minä hänet . . .

PALO

Miehille hän onkin enemmän kesy, mutta naisia ei hän voi ärähtämättä sivuuttaa. Kuitenkaan en mene hänestäkään takuuseen, jos häntä kosit ja —

ARVELIN

Sitä tuhmuuatta en enää toiste tee.

PALO

Parasta onkin. Minä sanon mennessäni matamilleni, että tulee puheillesi.

ARVELIN

Et sinä täältä tänään saa lähteä. Sinun täytyy jäädä minun luokseni yöksi, sillä Minna voi tulla takaisin . . .

PALO

Kylläpä olet arka!

(Peräovelle koputetaan).

ARVELIN

Siinä hän jo onkin! Elä laske sisään. *(Kiiruhtaa pöydän taakse).*

PALO

(menee perävelle).

Kuka siellä? — Jassoo Mähönen. *(Avaa oven).*

MÄHÖNEN

Herra viskaali käski kysymään, jos maisteri Arvelin ottaa sen Katu-Maija-vainaan pojan kasvatikseen? Se poika oli jotain sentapaista kertonut . . .

ARVELIN

Kyllä minä hänet otan. Missä hän nyt on?

MÄHÖNEN

Herra viskaalin luona. — Minä lähetän sitte pojan tänne . . .

PALO

Kuulkaahan Mähönen, sanokaa mennessänne matami Puraselle, että tulisi nyt kohta tänne.

MÄHÖNEN

Hyvä, kyllä minä sanon. *(Poistuu).*

PALO

Sekin asia siis selvillä.

ARVELIN

Kierrä helkkarissa ovi heti lukkoon taas.

PALO

(hiertäen oven lukkoon).

Mutta jos se poika sieltä kohta tulee?

ARVELIN

Kyllähän me kuulemme . . . Nyt pieni ryyppy!
(Menee oikealle ja tuo sieltä viinipullon ja pari lasia).

PALO

Viiniä — ja hyvää näkyy olevankin.

ARVELIN

(täyttäen lasit).

Kiitos nyt vaivoistasi!

PALO

Maljasi, veli! *(Ryyppäävät).* Etkö nyt jo ilmaisisi tuota kolmattakin salaisuuttasi? Minkätähden aioit sinä naida Minnan?

ARVELIN

Saadakseni itselleni pojan.

PALO

No, ja sitte?

ARVELIN

Minä tietysti olisin kasvattanut hänestä miehen.

PALO

No — ja sitte?

ARVELIN

Ei sitte mitään enää.

PALO

Täytyihän sinulla joku syvempi tarkoitus olla, kun niin paljon aioit uhrata: vapautesi, varojasi. . . Minä olen jo kauan ollut huomaavinani, ettet ole yhtä avo-
mielinen kuin ennen.

ARVELIN

Sinä olet vielä nuori, iloinen, huoleton; sinä et minua oikein käsittäisi kumminkaan. Sinä naurasit vaan ja i-
vailisit.

PALO

Voin minä olla totinenkin, kun tarvitaan.

ARVELIN

Etkö nyt tahtoisi lukea tuota neiti Heiskasen kir-
jettä, jota sinulle eilen tarjosin?

PALO

No annahan tänne. (*Erikseen*). Siitä ehkä pääsenkin salaisuuden perille.

ARVELIN

(*ottaa pöytälaatikosta kirjeen ja antaa sen Palolle*).

Lue tuosta noin . . . (*Näyttää erästä kohtaa kirjeessä*).

PALO

(*silmailtyään*) hetkisen kirjettä).

Hän sanoo, että ihmiset, jotka eivät ole kirjailijoita, kuolevat kuin eläimet!

ARVELIN

Ei juuri niin, vaan ihmiset, jotka eivät voi jättää minkäänlaista muistoa jälkeensä . . . Eikö hän ole vallon oikeassa? Minusta näes ei ollut kirjailijaksi, enkä muutoinkaan — kuinka selittäisin — en haluaisi kuolla kuin eläin . . .

PALO

No mutta mitä tuolla pojalla on kaiken tämän kanssa tekemistä?

ARVELIN

Sanoinhan minä, ettet sinä minua käsittäisi!

PALO

No, kun sinä et selitä.

ARVELIN

Minä kasvatan pojasta kuuluisan miehen. Hänelle pidetään vielä puheita, ylistetään —

PALO

Aha! nyt minä ymmärrän. Sinä tahdot itse tulla poikasi kautta kuuluisaksi?

ARVELIN

En kuuluisaksi juuri, mutta etten joutuisi unohtuksiin.

PALO

Sinä olet sairas — neiti Heiskasen tauti tarttui sinuun kumminkin. Sinä olet kunnianhimon houreissa kosinut Minnaa — ehkä tehnyt muitakin tuhmuuksia. —

ARVELIN

Mitä sinä nyt . . . Enhän minä sairas ole. Sinä et ymmärrä . . .

PALO

Varminnan ja pysyvimmän muistonhan voisit jälkeesi jättää, jos teettäisit itsellesi muistopatsaan ja pystyttäisit sen kaupunkimme torille.

ARVELIN

Arvasinhan sen, että rupeisit ivailemaan! Sinä et ole todellinen ystävä . . .

PALO

Todellisempi kuin luuletkaan — sen tulet vielä ker-
ran huomaamaan. Sinä olet sairas kuten jo sanoin,
mutta minä sinut parannan. Nuo tuollaiset taudinpesät
kuin neiti Heiskanenkin olisivat perinpohjin hävitettä-
vät. —

ARVELIN

(erikseen, itsetietoisien ylenkatseellisesti).

Taudinpesiä! (Ääneen). Häneltähän tosiaankin saapui kirje! (Ottaa pöydältä kirjeen ja avaa sen).

PALLO

Onpa siinä epistolaa! Kolme, neljä — viisi täyteen-
kyhättyä arkkia! Heitä uuniin koko moska!

ARVELIN

Katsotaanhan sentään . . . (Lukee kirjeen lopusta).

Hyvästi iäksi! Anna anteeksi sinulle tuottamani kivut, ja muistele joskus lempeydellä onnetonta

Almaa.

J. K. Tämän saatuasi olen jo matkalla enoni luokse Retulaan. Elä tiedustele olinpaikkaani, eläkä etsi tilaisuutta minua tavataksesi, vaan pidä minut jo kuolleena — syksyn roudan ikiuneen suutelemana kukkana.»

PALLO

Hahaha. Tuo jälkikirje on erinomainen nerontuote.

ARVELIN

Ei hän mikään paha ihminen ollut. Me ymmärsimme niin hyvin toisiamme . . . (Täyttää lasit).

PALLO

(erikseen).

Sairaampi kuin luulinkaan! (Ääneen). Minä muuttan tänne sinun luoksesi asumaan.

ARVELIN

Mainiota! Tee se. Sitte pohdimme yhdessä elämän suuria kysymyksiä.

PALO

Mutta ei enää mitään tuhmuuksia tai naimahommia.

ARVELIN

Ei tässä tuhmia olla oltukaan — ja mitä taas naimahommiin tulee, en minä ainakaan niihin ryhdy — minullahan jo on poika! (*Kohottaa lasinsa*). Terve! (*Ryyppäävät*).

(*Esirippu*).

N:o 1.	<i>Payard.</i> Ei savua ilman tulta. Suomen-	Hinta
	tanut <i>O. J.</i>	—: 75.
N:o 2.	<i>Hemmo Kallio.</i> Pärttylin yö	1: 50.
N:o 3.	<i>Vihtori Lähde.</i> Kohtaus kuntakokouk-	
	sessassa	1: —.
N:o 4.	<i>Tyhmä Jussi.</i> Mukaelma ranskankielestä	1: —.
N:o 5.	<i>Wolfgang Gyalui</i> Kuherrusajan kuluttua	— 75.
N:o 6.	<i>Edouard Pailleron.</i> Kipinä	1: —.
N:o 7.	<i>Georg Richard Kruse.</i> Sydämättömät	1: —.
N:o 8.	<i>Demetrius Schrutz.</i> Sähkörakkaudesta	—: 75.
N:o 9.	<i>Ludvig Fulda.</i> Neiti Leski	1: —.
N:o 10.	<i>Leopold Adler.</i> Kolme sanaa vaan	1: —.
N:o 11.	<i>Paul Perron.</i> Minä ja anoppini	1: —.
N:o 12.	<i>Felix Hornborg.</i> Virkistysmatka	1: 75.
N:o 13.	<i>Felix Hornborg.</i> Perintö	—: 75.
N:o 14.	<i>Felix Hornborg.</i> Julian suudelma	—: 75.
N:o 15.	<i>E. Huhtinen.</i> Tukkikauppa	1: 50.
N:o 16.	<i>Emil Perttilä.</i> Suutarin mökillä	—: 75.
N:o 17.	<i>Kaarle Halme.</i> Seikkailu jalkamatalla	1: 50.
N:o 18.	<i>Hemmo Kallio.</i> Seitsemän veljestä	2: —.
N:o 19.	<i>Barriere.</i> Taistelu ja voitto	1: —.
N:o 20.	<i>Kaarle Halme.</i> Opas seuranäyttelijöille ja seuranäyttelmien toimeenpanijoille	1: 25.
N:o 21.	<i>I. R-nen.</i> Pursilammen torppa	—: 75.
N:o 22.	<i>Emil Perttilä.</i> Protesti	—: 75.
N:o 23.	<i>Gerhard Hauptman.</i> Kankurit	1: 75.
N:o 24.	<i>Eduard v. Bauernfeld.</i> Tunnustukset	1: 25.
N:o 25.	<i>Juhani Sjöström.</i> Irja	1: 75.
N:o 26.	<i>Brandon Thomas.</i> Charleyn täti	1: 75.
N:o 27.	<i>Jalmari Järviö.</i> Tehtaantyttö	1: —.
N:o 28.	<i>Eino I. Parmanen.</i> Valoon, vapauteen	—: 60.
N:o 29.	<i>Emil Perttilä.</i> Tiede ennen kaikkea	—: 75.
N:o 30.	<i>Vuoritsalo.</i> Hiukan sekava juttu	1: —.
N:o 31.	<i>Miina Häger.</i> Oivia aseita	—: 75.
N:o 32.	<i>Ch. Nutter ja J. Derley.</i> Lasi teetä	—: 75.
N:o 33.	<i>O. Blumenthal ja G. Kadelburg</i> Eläviä kuvia	1: 75.
N:o 34.	<i>Otto Roquette.</i> Hämäräseura	—: 75.
N:o 35.	<i>Ossi Johansson</i> Kun pitäjään tuli uusipappi	—: 75.
N:o 36.	<i>Martti Vuori</i> Savon sydämessä	1: 50.
N:o 37.	<i>Martti Vuori.</i> Korkea oikeus istuu	—: 75.
N:o 38.	<i>Ferdinand Bonn.</i> Sherlock Holmes	1: 75.
N:o 39.	<i>Henrik Hertz.</i> Luutnantti täysihoitolaisena	—: 75.
N:o 40.	<i>Otto Bertram.</i> Äidinkatse	—: 75.
N:o 41.	<i>V. Frerking</i> Salaisuus	—: 75.
N:o 42.	<i>V. Frerking</i> Sovinto	—: 75.
N:o 43.	<i>V. Frerking</i> Mieluinen yllätys	—: 75.
N:o 44.	<i>Emil Perttilä.</i> Taudin houreessa	1: 25.

Selittävä luettelo koko näytelmäkirjastosta lähetetään pyydettyessä.